

(14) Gimdymas ne ligoninėje pasauliniame kontekste

Gimdymas ne ligoninėje Vakarų pasaulyje

Gimdymas ne ligoninėje yra įprasta praktika, reglamentuojama teisės aktuose daugelyje Vakarų pasaulio šalių: JAV, Kanadoje, Australijoje, Naujojoje Zelandijoje, Jungtinėje Karalystėje, Olandijoje, Danijoje, Norvegijoje, Švedijoje, Šveicarijoje, Vokietijoje ir kitose Europos šalyse, tarp jų – ir mūsų kaimyninėse Latvijoje bei Lenkijoje.

Be to, daugelyje šių šalių gimdymas ne ligoninėje yra integruotas į valstybės motinos ir vaiko sveikatos priežiūros paslaugų sistemą (pvz., Šveicarijoje, Olandijoje, Jungtinėje Karalystėje, Vokietijoje ir kt.). Šiose šalyse gimdymas ne ligoninėje (namuose ar natūralaus gimdymo centre) yra alternatyva, kurią pasirinkusi moteris gauna reikiamą medicininę akušerinę priežiūrą prieš gimdymą, jo metu ir po gimdymo, o šią priežiūrą neretai visiškai arba iš dalies apmoka valstybė¹.

Kai kuriose šalyse (pvz., Jungtinėje Karalystėje) gimdymas ne ligoninėje yra skatinamas valstybinio lygiu, t. y. mažos komplikacijų rizikos nėščiosioms siūloma pasirinkti gimdymo vietą, pirmiausia nurodant namus ar natūralaus gimdymo centrą. Tokia valstybės politika yra remiama naujausiais moksliniais tyrimais (JK pastaruoju metu atlikti tyrimai nacionaliniu mastu apie gimdymo vietos įtaką gimdymo saugumui, gimdymo rezultatams, kainai įvertinti, žr. *Birthplace study*²), kurie rodo, kad gimdyti ne ligoninėje yra saugu ir efektyvu.

Kitose šalyse, pvz., Šveicarijoje, Vokietijoje, Nyderlanduose, panašaus pobūdžio tyrimai taip pat atlikti: Šveicarijoje dar 1993 m.³, Nyderlanduose 2009 m.⁴, Vokietijoje 2011 m.⁵ Visų jų rezultatai rodo, kad gimdyti namuose ar natūralaus gimdymo centre, prižiūrint akušerei, yra taip pat saugu, kaip ir ligoninėje⁶.

Posovietinėje erdvėje esančios Rytų ir Vidurio Europos šalys gimdymo ne ligoninėje reglamentavimo klausimą sprendžia dabar. Latvijoje planuotas gimdymas ne gimdymo stacionare teisiškai reglamentuotas 2006 m., Lenkijoje – 2011 m. Po EŽTT sprendimo Annos Ternovszky byloje, ne gimdymo stacionare planuotai gimdanti moteris gali gauti legalią akušerinę priežiūrą ir Vengrijoje. Šiuo metu ruošiami bazė Estijoje ir kitose vadinamojo Rytų bloko šalyse.

1 Pz., Šveicarijoje galima laisvai pasirinkti, kur gimdyti: gimdymo stacionare ar gimdymo namuose, kuriuose nepriklausomai dirba akušerės, arba namuose; visais šiais atvejais akušerio paslaugas apmoka valstybė, įskaitant akušerės vizitus į gimdyvės namus 10 dienų po gimdymo ir žindymo konsultacijas.

2 *Birthplace study* (Gimdymo vietos studija) – tai tyrimų programa Anglijoje, skirta palyginti gimdymo rezultatus, kai gimdoma skirtingose vietose, atrinkus sveikas moteris su mažos komplikacijų rizikos nėštumais. Studijos rezultatai paskelbti 2011 m. gruodį. Daugiau informacijos: www.npeu.ox.ac.uk/birthplace.

3 *Nationalfondsstudie "Hausgeburt versus Spitalgeburt"*.

4 *Perinatal mortality and morbidity in a nationwide cohort of 529,688 low-risk planned home and hospital births*.

5 *Pilotprojekt zum Vergleich klinischer Geburten im Bundesland Hessen mit außerklinischen Geburten in von Hebammen geleiteten Einrichtungen bundesweit*.

⁶ Šveicarijoje atlikto tyrimo duomenys skelbia, kad namie planuotai gimdančios moterys yra sąmoningiau pasiruošusios, mažiau nerimauja, gimdymą vertina kaip natūralų procesą; ligoninėje planuotai gimdančios moterys labiau domisi rizikomis, labiau taikosi prie aplinkos ir mažiau dėmesio kreipia į savo norus. Gimdant namuose stebima mažiau tarpvietės kirpimų, kitų intervencijų ir nuskausminimo. Naujagimių būklė abiejose tiriamose grupėse nesiskyrė. Namie planuotai gimdžiusios moterys anksčiau pradėjo žindyti savo vaikus ir ilgiau žindė. Prieita prie pagrindinės išvados, kad planuotas gimdymas namuose nekelia nei vaikui, nei motinai didesnės rizikos nei planuotas gimdymas ligoninėje. Be to, gimdant namuose užmezgamas stipresnis ryšys su padedančiu asmeniu ar jų kolektyvu.

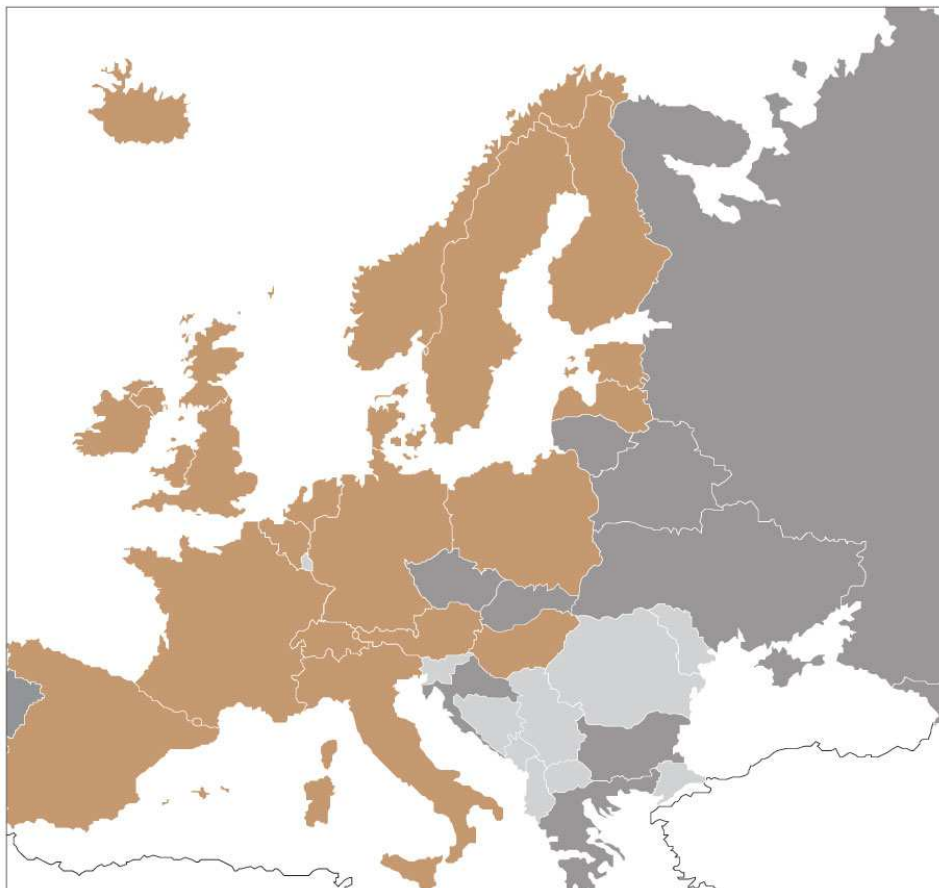

Gimdymas ne ligoninėje ir tarptautinės organizacijos

Planuotą gimdymą ne ligoninėje, esant nekomplikuotam nėštumui, palaiko Pasaulio sveikatos organizacija, Tarptautinė akušerių konfederacija⁷, Karališkoji akušerių ginekologų ir Karališkoji akušerių draugija Jungtinėje Karalystėje, Australijos, Naujosios Zelandijos ir Kanados akušerių draugijos, Amerikos visuomenės sveikatos asociacija ir kt. organizacijos. Kanados akušerių ginekologų sąjunga pripažįsta, kad reikalingi išsamesni tyrimai.

Gimdymai ne stacionare Europoje

www.gimimas.lt informacija

- šalys, kuriose galioja gimdymą ne stacionare reglamentuojantys teisės aktai
- šalys, kuriose gimdymas ne stacionare teisiškai neregamentuotas
- šalys, apie kurias kol kas neturime tikslių duomenų

⁷ Žr. mūsų pateikiamą dokumentą nr. 12 „Tarptautinės akušerių konfederacijos (TAK) pozicija“.